

TALLINNA SAKSA GÜMNAASIUMI
KOLMANDA KOOLIASTME LOOVTÖÖDE JUHEND

SISUKORD

1. LOOVTÖÖDE OLEMUS JA MÕTE	1
1.1. Üldpõhimõtted	2
1.2. Loovtöö eesmärk	2
1.3. Loovtöö võimalikud vormid	2
2. LOOVTÖÖDE KORRALDUS	3
2.1. Teema ja juhendaja valimine	4
2.2. Juhendaja roll	4
2.3. Töö etapid	5
3. LOOVTÖÖ REGISTREERIMINE JA MÕISTEKAART	5
3.1. Mõistekaart	6
3.2. Teema registreerimine ja mõistekaardi üleslaadimine	6
3.3. Mõistekaardi esitlemine	6
4. LOOVTÖÖ KIRJALIK OSA	6
4.1. Päeviku ülesehitus ja sisu	7
4.2. Vormistusnõuded	7
5. LOOVTÖÖDE HINDAMINE	7
5.1. Hindamiskriteeriumid juhendajale	8
5.2. Tööde esitlemine	8
5.3. Loovtöö lõpphinne ja sooritatuks lugemine	9
Lisa 1. Mõistekaardi näide	9
Lisa 2. Tiitellehe näide	11

1. LOOVTÖÖDE OLEMUS JA MÕTE

1.1. Üldpõhimõtted

Põhikooli riikliku õppekava (RT I, 14.01.2011, 1) järgi tuleb põhikooli lõpetamise ühe tingimusena teha kolmandas kooliastmes loovtöö. Läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö temaatika valiku, juhendamise, koostamise ja hindamise korra paneb paika kool. Täpsema teemavaliku teevad õpilased ning loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.

Loovtöö on selle õppekavas ettenähtud ülesande tinglik üldnimetus. Loovtööks võib olla nt kunstiteos, praktilise väljundiga töö, ürituse korraldamine või õpilasuurimus, mis kõik eeldavad ka loovuse rakendamist. Loovtööks ei ole ainekavas ettenähtud töö, vaid selline, mis ületab ja täiendab õppekavaga määratud. Loovtöö annab hea võimaluse ühendada erinevaid valdkondi ja vahendeid ning tuua sisse valdkondi, mida õppeained ei kata, kuid on elulised ja huvitavad. Lisaks saab kasutada ära oma tugevusi, huvisid ja oskusi, kuid samas ka neid edasi arendada ja midagi uut proovida.

Loovtöö on õpilase enda välja mõeldud, kavandatud, teostatud ja esitletud (kaitstud) positiivse ja eetilise sisuga töö, millel on füüsiline väljund või mille toimumist on sobivate vahenditega jäädvustatud. Iga töö juurde kuulub kirjalik osa – päevik (selgituste, kirjelduste ja analüüsi).

1.2. Loovtöö eesmärk

Loovtöö eesmärk on pakkuda õpilasele võimetekohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust ning toetada:

- õpilase tervikliku maailmapildi, loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist; õpilase kujunemist loovaks ning mitmekülgseks isiksuseks;
- õpimotivatsiooni, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemise kujunemist;
- üldpädevuste (iseseisev ja rühmas töötamine, probleemide lahendamine, kriitiline mõtlemine, argumenteerimis-, eneseväljendus- ja esinemisoskus, töö allikate ja andmetega; tegevuse kavandamine ning kavandatu järgimine, tegevuse ja tulemuse analüüsimise oskus, teksti vormistamine, IKT-vahendite kasutamine jne) kujunemist;
- õpilast oma võimete paremal tundmaõppimisel, mis aitaks teha valikuid järgnevateks õpinguteks.

1.3. Loovtöö võimalikud vormid

Loominguline töö

- Kunstiteos või teoste sari (kõikvõimalikud ainekujud, kunstiliigid, tehnikad ja vahendid)
- Tegevuskunstid, tegevuslikud väljundid (esinemiskavad, tegutsemisprogrammid)
- Praktiline töö (eeldab ka loomingulisust, nt õppevahend, nutirakendus jne)

Tervikliku ürituse korraldamine (sisuline ja vormiline ettevalimistus ning läbiviimine)

Uurimus – mingi probleemi käsitlemine uusi enda väljauuritud andmeid, seoseid või vaatenurka esitades (NB! Referaat arvesse ei lähe)

Konkursil v olümpiaadil osalemine (vähemalt linna tasandil)

Näiteid ideede andmiseks (jaotused on tinglikud, sest valdkondade piirid on hajusad)

Muusika: Omaloominguline laul, instrumentaalpala, muusikariistade, vokaali ja/või arvutiga loodud kompositsioon, arranžering, muusikaline kujundus, muusikateose (interpreteeriv) ettekanne ...

Visuaalkunst: maal, joonistus, graafika, skulptuur, keraamika, fotoseeria, videofilm, animafilm, arvutigraafika, illustratsioonid, koomiksialbum, raamatukujundus, disain, sisekujundus, installatsioon, nahakunstiteos, vitraaž ...

Käsitöö, kodundus, tehnoloogia, IT: kudum, heegeldus, õmmeldud ese, moekollektsioon, kokaraamat, köide, mööbliese, muusikariist, robot, leiutis, veebileht, animatsioon, mobiilirakendus, arvutimäng ...

Keel, kirjandus: luulekogu, jutukogu, romaan, näidend, lavastus, reportaaž, temaatiline ajaleht, infoleht, tõlge, vestmik, temaatiline sõnastik ...

Liikumine, kehakultuur: tantsukava, võimlemiskava, akrobaatikakava või muu sõuprogramm (nt trikiratta kava, palliga trikitamine), maastikumäng, orienteerumISRada (ka linnas) ...

Igasugused integreerivad, interaktiivsed, multimeedia vahenditega teostatud projektid.

Vabatahtliku töö praktika ja osalemine heategevusliku organisatsiooni töös (nt Toidupank, ennetuskeskused, varjupaigad jne)

Ürituse korraldamine: teemapäev, kontsert, õppekäik, konkurss, võistlus, konverents, näitus, mäng, viktoriin, lavastus, talgud, töötuba ...

Õppematerjal (võiks mõelda erinevate vormide, kasutusviiside ja kohtade peale): tabelite komplekt, mõistekaardid, illustreeritud ajatelg, mudel, makett, portfoolio, näidistekogu, herbaarium, kordamisülesannete või harjutuste kogumik, ristsõnavihik, enesetestimise programm, õppemäng, õppevideo, slaidikava, animatsioon, mobiilirakendus, lisalugemismaterjal (kujundatud, illustreeritud, mõtlemis- ja arutamisküsimustega) ...

Plaanid, juhendid: konkreetse projekti (remondi, reisi, ürituse jne) eelarve koostamine, materjalikulu väljaarvestamine, reisi marsruudi kokkupanek, kasutusjuhend või tegemisõpetus (piltidega, film) ...

NB! Muusika, visuaalkunst, käsitöö, kodundus, tehnoloogia, IT, keeled, kirjandus, kehakultuur pakuvad ohtralt erinevaid vorme kõikidele ainetele. Soovitav on mõelda läbivate teemade ja õppeainete lõimimisvõimaluste peale, aga ka eluliste ja huvitavate teemade ja valdkondade peale, mis õppeainete ja kooli piiridest välja jäävad.

2. LOOVTÖÖDE KORRALDUS

Loovtöö võib teha individuaalselt või rühmana. Rühmas võib olla kuni 3 liiget (suurema rühma sobivus otsustatakse juhtumipõhiselt). Töö maht peab vastama liikmete arvule.

Loovtöö korraldust ja teostamist suunavad ja toetavad materjalid riputakse eKooli „Loovtöö“ kursuse alla. Lisaks tehakse eraldi kursus Google Classroomi keskkonda, kus õpilased saavad vahetut informatsiooni ja kus asuvad samuti kõik abimaterjalid ja toimub erinevate töö etappide üles laadimine.

Seal on:

- valitud teema ja juhendaja registreerimise ning mõistekaardi üleslaadimise koht (link)
- ajakava konkreetseks õppeaastaks
- juhendid, vormid
- näidised
- loovtöö kirjaliku osa (loovtöö päeviku) üleslaadimise koht (digitaalne link)

Loovtööde üldkoordinaator on **arendusjuht** (arendusjuht@saksa.tln.edu.ee).

2.1. Teema ja juhendaja valimine

Igal aastal valivad õpilased endale sobiliku loovtöö teema, mille juures aitab neid juhendaja. Samal ajal võivad õpetajad ka ise välja pakkuda uusi loovtöö nõuetele vastavaid ja vanusele sobivaid loovtööde teemasid ja vorme. Üldjuhul tähendab see ka valmidust tööd juhendada, kuid lisaks võib pakkuda tööde ideid ka teistele juhendajatele.

Teema registreerimiseks peab olema leitud ka juhendaja, kes on andnud oma nõusoleku juhendada ja kellega koos vajadusel teemat täpsustatakse. Juhendajaks võib olla mistahes aine õpetaja. Õpetajatel on lisaks oma õpetatavatele ainetele ka nendest väga erinevaid huvialasid, hobisid, harrastusi ja kogemusi. Seetõttu on mõttekas juhendajat otsides rääkida paljude inimestega.

Kui teema eeldab ainetevahelist lõimingut, siis võib õpilasel olla ka mitu juhendajat. Kui valitud ainetikku valdav ja abistama nõustunud spetsialist leitakse väljastpoolt kooli, siis tuleb leida lisaks koolipoolne juhendaja, kes on kursis kõikide nõuete ja ajakavade ning jooksvalt lisanduva infoga.

2.2. Juhendaja roll

Loovtöö tegemisel suunab ja toetab õpilast juhendaja, kes:

- aitab õpilast teema ja sobiva vormi valikul:
 - hindab ainetiku ajakohasust, eetilisust, huvitavust;
 - arutab läbi vajalike ja võimalike vahendite kättesaamise ja kasutamise võimalused;
- osaleb loovtöö mõistekaardi koostamisel (lisa 1):
 - võtab kaasvastutuse töö ja tegevusplaani loovtöö nõuetele vastavuse ja realistlikkuse eest;
 - jälgib tegevusplaani kokkusobivust üldise ajakavaga;
- soovitab sobivat kirjandust ja annab nõu vajaliku teabe või asjatundjate leidmiseks;
- nõustab tööprotsessis:
 - julgustab ja aitab kaasa probleemide lahendamisel;
 - jälgib ajakava täitmist;
- jälgib kirjaliku osa vastavust sisulistele ja vormistamise nõuetele;
- nõustab õpilast esitluseks ettevalmistamisel.

2.3. Töö etapid

Kogu töösükkel koosneb järgmistest etappidest:

- Töö ainekogu ja vormi valimine ning juhendaja leidmine. Teema ja juhendaja registreerimine määratud tähtajaks.
- Loovtöö digitaalse mõistekaardi koostamine koos juhendajaga (abiks videoõpetus ja abimaterjalid).
- Vastavalt vajadusele kirjandusega tutvumine ja asjatundjatega konsulteerimine.
- Töökäik vajalike tehnoloogiate, meetodite, vahendite, tegevuspaikade vms valimine ja tundmaõppimine.
- Loovtöö teostamine ja selle käigus tööprotsessi dokumenteerimine (märkmete tegemine, vajadusel ja võimalusel pildistamine, filmimine), juhendajaga konsulteerimine ja tema teavitamine asjade seisust.
- Vaheülevaatusel asjade seisust aru andmine (soovitav on teha esitluskava).
- Loovtöö päeviku lõplik vormistamine ja esitamine määratud tähtajaks. Kirjalik osa esitatakse digitaalselt ja selle peab kinnitama juhendaja.
- Töö esitlemine kaitsmisel.

3. LOOVTÖÖ REGISTREERIMINE JA MÕISTEKAART

3.1. Mõistekaart

Mõistekaart (ingl. k. *concept map*) ehk märksõnaskeem on suurepärane vahend ajurünnakuteks ja ideede struktureerimiseks. Mõistekaardi loomisel proovib õpilane seostada ja eelnevalt planeerida oma loovtöö erinevad etapid koos juhendajaga. Tekib visuaalne võrgustik omavahelistest tegevustest, mis aitavad loovtööks vajalikud sammud ja tegevused eelnevalt läbi mõelda ja paika panna. Mõistekaart võib vastavalt valitud teemale koosneda väga paljudest erinevatest ühenduses olevatest teemakastidest, kuid kindlasti võiksid olla välja toodud:

- loovtöö pealkiri ja autor(id)
- loovtöö eesmärk (mida soovitakse saavutada, võimalikult konkreetselt)
- ettevalmistus (mida on vaja enne teada ja uurida)
- vahendid, tehnoloogiad, materjalid (mida on vaja loovtöö teostamiseks)
- protsess (millistest osadest ja tegevustest koosneb loovtöö tegemine)

3.2. Teema registreerimine ja mõistekaardi üleslaadimine

Loovtöö pealkirja ja juhendaja registreerimine toimub Google Formsi lingi kaudu, mis edastatakse õpilastele eKooli ja Google Classroomi teatena. Kui on tegemist õpilaste grupiga (mitu liiget), siis registreerib töö ainult 1 õpilane ja lisab ülejäänud grupiliikmete nimed vastavasse lahtrisse.

Mõistekaart koostatakse digitaalselt või käsitsi. Loovtöö registreerimislingil tuleb laadida üles digitaalne mõistekaart (pdf- või jpg-formaat), mille loomisel kasutatakse vabavaralisi või tasuta programme nagu www.mindmup.com, www.bubbl.us, www.mindomo.com jt. Digitaalse mõistekaardi loomisel on abiks videoõpetus ning muud abimaterjalid.

3.3. Mõistekaardi tagasiside

Peale teema registreerimist ja mõistekaardi üles laadimist analüüsib komisjon esitatud infot ja annab õpilastele individuaalse tagasiside Google Classroomi kaudu. Tagasiside puhul on oluline, et õpilased on sellel hetkel veel loovtöö protsessi algusfaasis, mistõttu on võimalik veel teha muudatusi ja pööratakse tähelepanu töö mõtestatusele. Vajadusel antakse nõu pealkirja sõnastuse parandamiseks, soovitusi töö tegevuste planeerimise tõhustamiseks, meetodika ümbermõtlemiseks, dokumenteerimiseks jne.

Tagasiside edastatakse ka juhendajatele, kes saavad koos õpilastega arutada muudatuste vajalikkust ja sisu.

4. LOOVTÖÖ KIRJALIK OSA

Olenemata loovtöö liigist ja vormist, kuulub selle juurde kaitsmiskomisjonile esitatav kirjalik osa. See vormistatakse päevikuna, kus on kirjeldatud töö idee olemust, teostamise protsessi, analüüsitud lõpptulemust ja sisaldab vastavalt töö olemusele ja võimalusele kas tööd ennast või selle jäädvustust sobival kujul (nt tekst, fotod, URL-aadress vm). Päevik täieneb jooksvalt töö käigus, eraldi koostamist ja vormistamist peaks olema minimaalselt.

4.1. Päeviku ülesehitus ja sisu

Loovtöö päevikus peaksid olema järgmised osad:

- Tiitelleht (asutus, töö pealkiri, töö liik, koostaja(d) + klass, juhendaja(d), aasta)
- Töö idee/kava:
 - Kavandatav lõpptulemus (selle peamised iseloomulikud elemendid, omadused, funktsioonid vms)
 - Vahendid, materjalid, tehnoloogiad jms, mille abil on plaan see teostada
 - Tegevuskava: peamised etapid/tegevused ja nende tähtajad
- Töö protsess:
 - Taustainfo (vastavalt vajadusele, selle olemasolul kasutatud allikad kohe juures)
 - Tegevuste kirjeldus etappide kaupa (rühmatöö puhul tuleb tuua välja igatühe panus)
 - Protsessi dokumenteerimine vastavalt töö olemusele ja vajadusele (nt kavandid, joonised, stsenaariumid, fotod, filmid)
- Analüüs:
 - Tulemuse vastavus kavatsusele
 - Õnnestumised ja ebaõnnestumised ning põhjused. Mida oleks võinud teisiti teha?
 - Mida see kõik õpetas?

Kui loovtööna vormistatakse osalemine mõnel **olümpiaadil või konkursil**, siis tuleb:

- anda lühiülevaade sellest võistlusest (teema, korraldaja, võistluse olemus, valikuvõimalused);
- kirjeldada ettevalmistustööd ja koostööd juhendajaga;
- põhjendada oma valikuid, kirjeldada konkursitööd, tuua välja saavutatud tulemus(ed);
- anda hinnang oma tegevusele ja arengule.

4.2. Vormistusnõuded

- Kirjalik osa vormistatakse üldiselt arvutil, tekst trükitakse lehe ühele küljele (lisaks võib lisada päevikusse käsitsi tehtud skeeme, kavandeid jne).
- Tiitellehel on töö pealkiri suurtähtedega 18–20 punkti, muu 14 punkti (vt näidist lisas 2).
- Kirja tüüp on Times New Roman, teksti tähesuurus 12 punkti, pealkirjadel 14 punkti.
- Reavahe 1,5, lõikude vahele jäetakse vahe (10 või 12 punkti).
- Lehe üla- ja alaservast jäetakse tühjaks 2,5 cm, paremast servast 2 cm, vasakust servast 3,5–4 cm (kõiteserv).
- Kasutada tuleb korrektset kirjakeelt, vältides slängi, järgides kirjavahemärkide reegleid jne.

5. LOOVTÖÖDE HINDAMINE

5.1. Hindamiskriteeriumid juhendajale

Valminud loovtööle annab oma hinnangu juhendaja, täites ära digitaalse hindamislehe. Seejuures arvestatakse järgmisi aspekte:

- **Loovtöö idee ja teostus:**
 - ainekogu ja vormi valik (mõttekus, huvitavus), selge lähteülesanne
 - idee ja teostuse viimistletus, tulemuse vastavus plaanitule
 - sobivate meetodite, vahendite valik ja nende asjakohane kasutamine
- **Kirjalik osa (päevik):**
 - taustainfo asjakohasus
 - idee, protsessi ja tulemuse piisavad ja sobivad selgitused, kirjeldused ja analüüs
 - loogiline järjestus, nõuetekohane vormistus, teksti ladusus ja õigekeelsus
 - protsessi ja tulemuse jäädvustus sobivas vormis (kavandid, joonised, fotod jne)
- **Tööprotsess:**
 - algatusvõime ja initsiatiiv, tegevus- ja ajakava järgimine, kokkulepetest kinnipidamine, suunamise arvestamine
 - rühmatöö puhul aktiivsus ja koostöö

5.2. Tööde esitlemine

Loovtöö esitlemine on ära jagatud kolmeks – loovtöö mõistekaardi esitus, loovtööde eelkaitsmine ja loovtööde lõppkaitsmine. Mõistekaardi esitus ja eelkaitsmine toimuvad ainult oma klassile. Mõistekaardi esitluse puhul annab õpilane/õpilased lühidalt edasi oma töö eesmärgi ja kuidas ta plaanib selle teostada. Visuaalseks abivahendiks on selle puhul digitaalne mõistekaart, mis kuvatakse selleks puhuks ekraanile. Eelkaitsmise käigus harjutatakse oma esitlusoskusi, räägitakse oma arengutest ja loovtöö valmimisest. Mõlemal juhul ei pea loovtöö olema selleks ajaks lõplikult valmis.

Loovtööde lõppesitlusel esitletakse avalikul kaitsmisel vähemalt kolmeliikmelise komisjoni ees. Tööd esitlema pääseb õpilane siis, kui loovtöö on lõpetatud, juhendaja on töö heaks kiitnud ja õpilane on seejärel esitanud hindamiskomisjonile määratud tähtajaks loovtöö kirjaliku osa (päeviku).

Õpilane esitleb oma tööd suulise ettekandena (kuni 10 minutit). Rühmatöö puhul osalevad esitlemisel kõik rühma liikmed.

Esitlust on soovitatav näitlikustada sobivate vahenditega (slaidikava, poster, multimeediavahendid), eriti siis, kui valminud teost/objekti ei ole võimalik kohapeal näidata. Loovtööna korraldatud üritustest peavad andma ülevaate fotod, slaidikava, stand, film vms.

Töö esitlemisel õpilane

- selgitab töö eesmärgi ning põhjendab ainekogu ja vormi valikut;
- tutvustab kasutatud meetodeid, vahendeid, tehnoloogiat vms;
- teeb kokkuvõtte: milleni jõudis ja kas eesmärk sai täidetud;
- annab hinnangu oma töö protsessile ja lõpptulemusele;
- vastab komisjoniliikmete küsimustele.

5.3. Loovtöö lõpphinne ja sooritatuks lugemine

Loovtöö lõpphinne otsustab kaitsmiskomisjon. Lõpphinne koosneb 4 komponendist: digitaalne mõistekaart (15%), eelkaitsmine (15%), juhendaja täidetud hindamisleht (30%) ning loovtöö päevik ja töö esitlemine lõppkaitsmisel komisjoni ees (40%). Kõiki etappe hinnatakse 15 palli süsteemis. Rühmatöö puhul antakse vajadusel iga liikme tööle eraldi hinnang.

Loovtöö loetakse sooritatuks, kui õpilane on:

- esitanud loovtöö kava;
- teostanud (koostanud/ viinud läbi) plaanitu;
- esitanud loovtöö päeviku ning esitlenud oma tööd teistele;
- saanud komisjonilt positiivse hinde.

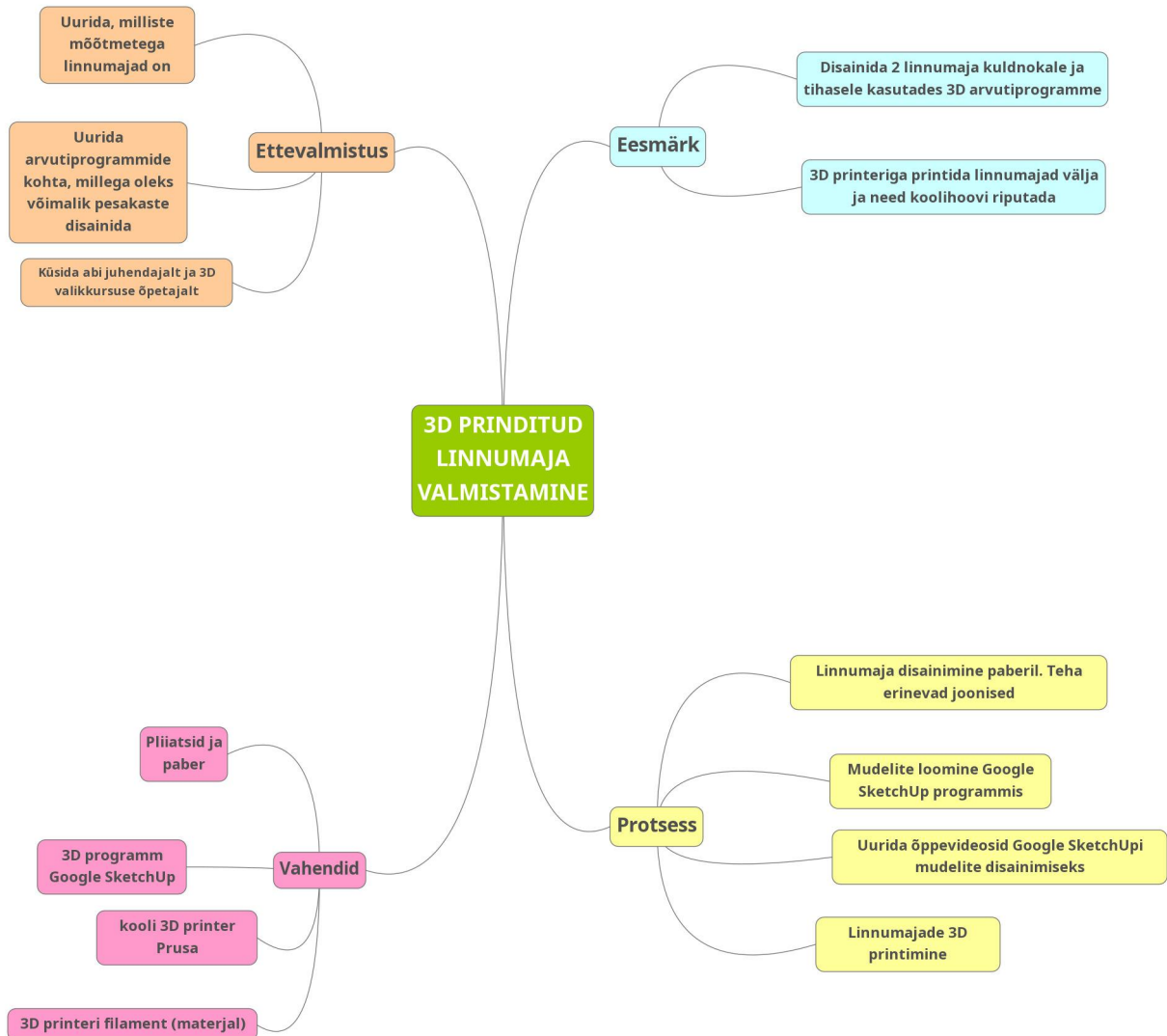
Kui loovtöö ja selle kaitsmine hinnatakse puudulikuks (hinne 1 või 2), siis peab õpilane oma tööd täiendama ning korraldatakse korduskaitsmine.

Loovtöö võib lugeda sooritatuks, kui õpilane on osalenud üleriigilisel või rahvusvahelisel aineolümpiaadil või õpilasuurimuste konkursil.

Loovtöö nimetus kantakse põhikooli lõputunnistusele.

Lisa 1. Mõistekaardi näide

Loovtöö teema: 3D linnumaja valmistamine

Lisa 2. Tiitellehe näide

Tallinna Saksa Gümnaasium

MUINASJUTU LOOMINE JA ILLUSTREERIMINE

Loovtöö

Mari Murakas
8. c

Juhendaja: õp Piret Pilv

Tallinn 2020